

ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ

Проаналізовано основні тенденції в інвестуванні в людський капітал в Україні. На основі проведеного аналізу запропоновано рекомендації щодо оптимізації інвестування в людський капітал з метою забезпечення соціального розвитку.

Людський фактор слід розглядати як головний резерв розвитку виробництва, провідний чинник розвитку і стабільності економіки. У таких умовах особливої уваги набувають проблеми інвестиційного забезпечення людського капіталу, без здійснення якого неможливим буде забезпечення конкурентоспроможності як окремого працівника, так і підприємства й держави загалом. У зв'язку з цим набуває актуальності дослідження шляхів інвестування людського капіталу як основної умови забезпечення економічного зростання, а також економічного і соціального розвитку.

Вітчизняні науковці, серед яких О. Амосов, О. Білик, О. Бородіна, С. Вовканич, А. Дегтяр, Н. Голікова, О. Грішнова, І. Журавльова, Г. Зелінська, В. Куценко, А. Мокій, У. Садова, Л. Семів, О. Стефанишин, Л. Тертична, О. Толстенко, Н. Ушенко та ін.. зробили вагомий внесок у поглиблення теоретичних засад концепції людського капіталу. Однак не вирішено багатьох як теоретичних, так і практичних проблем, пов'язаних з людським капіталом, зокрема в аспекті вивчення його витрат.

Одним із центральних аспектів формування людського капіталу є положення про те, що вроджений людський капітал розвивається в результаті усвідомленого інвестування. До таких видів інвестицій відносяться: освіта, навчання на робочому місці, зміцнення здоров'я тощо. Крім того відзначимо, що інвестування в людський капітал - це шлях подолання бідності країни.

Динаміку витрат Державного бюджету України на розвиток людського капіталу можна побачити в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка витрат Державного бюджету України
на розвиток людського капіталу

Галузь	2015р.		2016р.		2017р.		Відхилення	
	Млн. грн	Питома вага, %	Млн. грн	Питома вага, %	Млн. грн	Питома вага, %	+/-	%
Освіта	1540,1	31,1	2257,3	29,3	3492,5	29,5	1952,4	У 2,3 р
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	2367,2	47,8	4479,0	58,1	6708,3	56,6	4341,1	У 2,8 р
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	1044,3	21,1	969,9	12,6	1649,2	13,9	604,9	157,9
Всього	4951,6	100,0	7706,2	100,0	11850	100,0	6898,4	У 2,4 р

Джерело: Розраховано автором за даними Державної служби статистики України.

Як свідчать дані таблиці, найвищий серед напрямків фінансування у розвиток трудового потенціалу є частка державних витрат на охорону здоров'я та надання соціальної допомоги вона складає більш ніж 56,6% видатків держави на розвиток людського капіталу. Фінансування освіти та мистецтва, спорту, розваг, відпочинку у 2017 році складало 29,5% та 13,9% відповідно, а сума видатків протягом періоду 2015-2017 років зросла у 2,4 рази.

На діаграмі (рис. 1) зображено питому вагу кожного видатку у всій структурі з 2015 по 2017 рік.

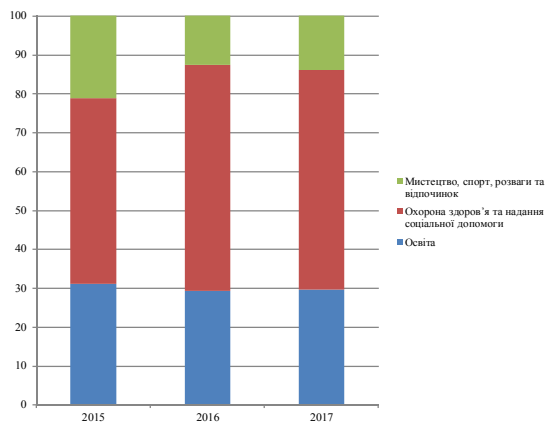

Рис. 1. Питома вага видатків з 2015 по 2017 рік

Саме тому для забезпечення сталого економічного зростання і соціального розвитку системні, цілеспрямовані інвестиції в людський капітал є необхідною умовою для забезпечення майбутнього процвітання нашого суспільства.

Відтак, сфера інвестування в розвиток людського капіталу вимагає системної оптимізації. Вона повинна включати низку заходів, у т.ч. інвестиції на інноваційний розвиток системи освіти та системи охорони здоров'я, зниження майнової диференціації населення через реформування системи оплати праці, підвищення соціальних стандартів, побудови інститутів участі громадян в капіталі підприємств, розвиток демократичних інститутів тощо.